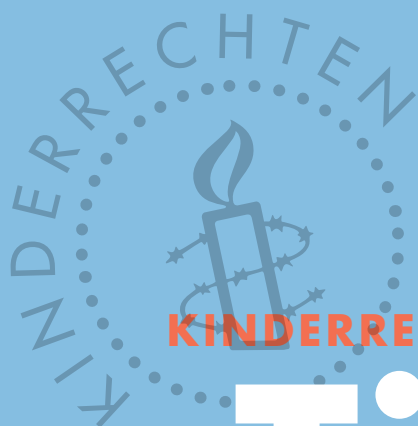

AMNESTY
INTERNATIONAL

KINDERRECHTENREIS

TijdReis

VERKORTE VERSIE VAN HET KINDERRECHTENVERDRAG

- 1 Een kind ben je onder de achttien jaar.
- 2 Discriminatie is verboden.**
- 3 Beslissingen die jou als kind aangaan, moeten in jouw belang worden genomen. Je hebt recht op bescherming door de overheid.
- 4 De overheid moet ervoor zorgen dat de rechten van kinderen beschermd worden.**
- 5 De overheid moet ouders respecteren in de opvoeding van hun kinderen.
- 6 Je hebt recht op leven en op ontwikkeling.
- 7 Je hebt recht op je eigen naam en nationaliteit.**
- 8 De overheid moet de identiteit, naam en nationaliteit van kinderen beschermen.
- 9 Je hebt het recht om bij beide ouders te wonen. Als je ouders gescheiden zijn, mag je met allebei je ouders omgaan.
- 10 Je mag je ouders overal bezoeken, ook als ze in verschillende landen wonen.
- 11 De overheid moet ervoor zorgen dat een kind niet kan worden ontvoerd naar het buitenland door bijvoorbeeld één van de ouders.
- 12 Afspraken over kinderen worden gemaakt met kinderen.
- 13 Je hebt het recht om je eigen mening te geven en informatie te zoeken en door te geven.
- 14 Je hebt recht op je eigen geloof.**
- 15 Je hebt het recht samen te komen en een club op te richten.
- 16 Je hebt recht op privacy.
- 17 Je hebt recht op begrijpelijke informatie.
- 18 Je hebt recht op een goede opvoeding door je ouders. De overheid moet hen daarbij helpen.
- 19 De overheid moet je beschermen tegen mishandeling.
- 20 De overheid moet extra goed voor je zorgen en je helpen als je ouders dat even niet kunnen of als je geen ouders meer hebt.**
- 21 Kinderen worden alleen geadopteerd als dat voor hen de beste oplossing is.
- 22 Als vluchteling heb je recht op speciale bescherming.
- 23 Je hebt recht op hulp als je een handicap hebt.
- 24 Je hebt recht op een goede gezondheid en op hulp als je ziek bent.**
- 25 Kinderen die uit huis zijn geplaatst, hebben er recht op dat regelmatig wordt gekeken of de behandeling nog wel de beste is.
- 26 Alle middelen die de overheid heeft om mensen te helpen, moeten voor alle kinderen bereikbaar zijn.
- 27 Je hebt het recht op goede omstandigheden om jezelf te kunnen ontwikkelen, belangrijk zijn voeding, kleding en huisvesting.
- 28 Je hebt recht op onderwijs.**
- 29 Je hebt recht op onderwijs dat zich richt op het ontwikkelen van je talenten en je leert over respect voor andere mensen en de natuur.
- 30 Je hebt recht op je eigen cultuur.
- 31 Je hebt recht op rust en vrije tijd en je hebt recht om te spelen.**
- 32 Overheden moeten een minimumleeftijd voor werk instellen en kinderen beschermen tegen gevaarlijk en schadelijk werk.**
- 33 De overheid moet je beschermen tegen drugs.
- 34 De overheid moet je beschermen tegen seksueel misbruik.
- 35 Het is verboden om kinderen te ontvoeren, verkopen of verhandelen.**
- 36 De overheid moet je beschermen tegen uitbuiting en mishandeling.
- 37 Je hebt recht op een goede behandeling in de gevangenis. Je mag niet gemarteld worden, en geen levenslang of de doodstraf krijgen. Opsluiting van een kind mag alleen als uiterste maatregel en dan zo kort mogelijk.
- 38 Als het oorlog is, moet de overheid jou extra beschermen. Soldaten zijn bij voorkeur boven de achttien en als je jonger bent dan vijftien mag je niet in het leger.
- 39 Je hebt recht op slachtofferhulp.
- 40 Je hebt recht op een eerlijk proces dat rekening houdt met jouw leeftijd.
- 41 Als de wetten van een land de rechten van kinderen beter beschermen dan dit Kinderrechtenverdrag, gelden die wetten en niet dit verdrag.

Jagers en Boeren

Lang geleden moesten de mensen keihard werken om te overleven. Als de jacht of oogst mislukte, had je geen eten. Alle kinderen moesten meewerken. Bessen plukken, pijlpunten scherpens, visnetten vlechten, potten bakken en graan malen. Kinderen waren wel snel klaar met hun speelgoed opruimen.

Daar hadden ze namelijk maar weinig van. Geen Lego of Playstation. Toch graven archeologen* soms speelgoed op. Speelgoed gemaakt van klei, stenen knikkers of figuurtjes gesneden uit bot. Al duizenden jaren spelen kinderen. En zo hoort het.

Kinderrechten

Over welk recht gaat het hier? **nr.**
Plak de sticker op de tijdkaart bij **Jagers en Boeren** en reis verder.

archeologen = mensen die door te graven in de grond, spullen van lang geleden vinden. Door die spullen (potscherven, kano's, armbanden) goed te bestuderen kunnen zij ons meer vertellen over het verleden.

Weetje

Vroeger dacht men dat er echt reuzen hadden geleefd in Drente. Die reuzen sliepen in reuzenbedden. Van grote keien waren die gemaakt. 'Huynen' was een ander woord voor reuzen. Vandaar de naam hunebedden.

= een slimme oplossing voor iets verzinnen, terwijl die oplossing al bedacht is

Het wiel wordt gezien als één van de belangrijkste uitvindingen in de geschiedenis. Wie in een ver verleden precies het wiel heeft uitgevonden, weten we niet. Wel weten we dat het omstreeks 3500 voor Christus was uitgevonden. Het duurde nog een paar eeuwen voor het wiel in onze streek bekend werd. De mensen hier wachtten op de komst van het wiel omdat ze geen zin hadden het wiel opnieuw uit te vinden. Slim toch?

Knikkers ruilen tegen een Barbie-bot?

5

OPDRACHT

Veel kinderen over de hele wereld zijn slim. Zij vinden elke dag opnieuw het wiel uit. Ze maken namelijk hun eigen speelgoedauto's. Lege waterflessen, kurk, bierdop-

jes, touw en lege frisdrankblikjes verbouwen ze tot vrachtwagens, bussen en raceauto's. Kijk goed naar de bouwtekening en zet de auto in elkaar.

NADENKERTJE

Het jaar nul bestaat niet. Het jaar 1 wel. Er bestaat wel een nulpunt. Dat is het tijdstip waarop de jaartelling begint. De joodse, christelijke en islamitische jaartellingen hebben alle drie een ander startpunt. De joodse jaartelling (de oudste) start 3761 voor Christus. De christelijke jaartelling start bij de geboorte van Christus. Tot slot de islamitische jaartelling (de jongste) begint in 622 na Christus.

**In welk jaar leven we nu volgens de joodse jaartelling?
En volgens de islamitische jaartelling?**

We leven in het jaar
volgens de **joodse** jaartelling

We leven in het jaar
volgens de **christelijke** jaartelling

We leven in het jaar
volgens de **islamitische** jaartelling

Grieken en Romeinen

Aurelia liep langs school. Ze gluurde naar binnen. Ze was verliefd op Melchior. Kijk, daar zat hij, naast Lucius. De jongens schreven op hun wasbord.* Aurelia zuchtte; wat jammer dat meisjes niet naar school mochten. Zo ging het bij de Romeinen. Nederland* hoorde lange tijd bij het Romeinse Rijk. De Romeinen brachten het schrift mee naar Nederland. Maar weinig 'Nederlanders' hebben toen leren schrijven. Scholen waren hier niet.

De grond was moerassig en er waren vaak overstromingen. Mensen maakten heuvels: terpen. Daar bouwden ze hun huis op. Op de terp had je weinig last van overstromingen. Iedereen hielp. Leren zwemmen was handig, maar rekenen en lezen?

Kinderrechten

Over welk recht gaat het hier? **nr.**
Plak de sticker op de tijdkaart bij **Grieken en Romeinen** en reis verder.

wasbord = een soort schrift. Het is een houten bord met een dun laagje was eroverheen. Als je erin kraste met een scherpe stift, een stylus, kon je erop schrijven. Je kon het ook weer wegvegen en opnieuw gebruiken.
Nederland = heette toen nog geen Nederland, en de Romeinen noemden het Germania Inferior.

Weetje

De Romeinen kenden verschillende bevolkingsgroepen: patriciërs, plebejers en slaven. Patriciërs waren rijk en machtig. Tot de plebejers (plebs=volk) behoorden de meeste mensen. Zij hadden niet veel rechten. En slaven hadden helemaal niks te zeggen. Toen ontstond er in Rome een nieuwe bevolkingsgroep: de proletariërs. Dat waren de allerarmste plebejers en arme boeren die naar de stad waren gegaan op zoek naar werk. Proles betekent kinderen. Proletariërs betekent: zij die niks bezitten, behalve hun kinderen.

= een gezonde geest in een gezond lichaam

Deze zin heeft de Romeinse dichter Juvenalis (120-170 na Christus) opgeschreven. De Romeinen vonden het belangrijk dat je veel wist en slim was. Maar ze vonden ook dat je pas goed je hersenen kon gebruiken als je lichaam fit was. Denken en doen dus!

Heb je dat bordje niet gelezen?
Je mag hier alleen komen
als je kunt zwemmen!

OPDRACHT

In dit lesrooster staan allerlei vakken. Vertel van elk vak en elke activiteit waarom je dat op school krijgt.

Maandag lessen

Kringgesprek over het nieuws van afgelopen weekend

Rekenen: oppervlakte

Wereldoriëntatie: natuur

Pauze: naar buiten

Spreekbeurt klasgenoot

NADENKERTJE

Ontcijfer de volgende Romeinse cijfers en zoek vervolgens de juiste combinaties. Hoe was het ook alweer?

M=1000 D=500 C=100 L=50 X=10 V=5 I=1

MCMLXXXIX =

MCMLXI =

XLI =

XXX =

XVIII =

1) leeftijd waarop je geen kind meer bent, maar volwassen

2) zoveel artikelen telt de Verklaring van de Rechten van de Mens

3) jaar waarin het Kinderrechtenverdrag werd aangenomen

4) zoveel artikelen telt het Verdrag voor de Rechten van het Kind

5) jaar waarin Amnesty International werd opgericht

Monniken en Ridders

Je opent je ogen. Je deint op en neer. Je ruikt de zee. Je ziet opbollende zeilen. Langzaam komt de herinnering terug. De Vikingen hebben Dorestad, jouw stad, aangevallen. Geschreeuw, flitsende zwaarden en vlammen. Ineengedoken in de struiken dacht je veilig te zijn. Plotseling word je beetgepakt. Sterke armen tillen je hoog op. De Viking

werpt je over zijn schouder. Een groep angstige kinderen staat bij elkaar. Als de Vikingen klaar zijn met kostbaarheden roven, moeten alle kinderen mee naar het schip. Je struikelt omdat je staart naar de reusachtige drakenkop op de boeg van het schip. Je bent al ver van huis, geroofd door Vikingen. Wat zal er gebeuren?

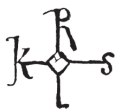
Kinderrechten

Over welk recht gaat het hier?
 Plak de sticker op de tijdkaart bij
 Monniken en Ridders en reis verder.

Weetje

Dit is de handtekening van keizer Karel de Grote (742-814). De letters K, R, L en S staan voor de naam Karolus, Karel dus! Karel de Grote kon zelf niet schrijven. Een klerk schreef zijn handtekening en Karel de Grote tekende dan alleen maar het ruitje in het midden. Het 'vierkantje van Karolus'.

Tegelijkertijd vond Karel de Grote onderwijs erg belangrijk. Overal in zijn grote rijk liet hij kloosterscholen bouwen zodat jonge monniken leerden lezen en schrijven.

= stiekem voorbereidingen treffen voor een geheim plan

Ridders droegen vroeger schilden. Op die schilden stonden afbeeldingen van leeuwen, adelaars, torens of lelies. Een ridder voerde dan bijvoorbeeld een rode leeuw in zijn schild. Ridders en hun families waren te herkennen aan deze afbeeldingen. Er was dus niks geheimzinnigs aan! Later, in de 17e eeuw, begrepen mensen niet meer goed waar de uitdrukking iets in je schild voeren op sloeg. Toen veranderde de betekenis in: stiekem voorbereidingen treffen voor een geheim plan.

OPDRACHT

Vikingen en later piraten: beiden konden angstaanjagend zijn. Piraten zijn er nu nog steeds. In de Golf van Aden, de zee tussen Somalië en Jemen bijvoorbeeld. De piraten jagen op schepen en gijzelen de bemanning. Pas als ze losgeld krijgen, laten ze de gegijzelden vrij. De vissers van Jemen durven nu niet meer te vissen. Daardoor hebben hele vissersdorpen te weinig te eten.

Hoe zou je het beste de piraten kunnen vangen? Kies uit:

- 1) Je vangt ze niet want de zee is van iedereen, dus ook van de piraten.
- 2) De Nederlandse marine vaart erheen om de piraten te arresteren.
- 3) Als de piraten Somalisch zijn, dan moet de regering van Somalië ze oppakken.
- 4) Schepen moeten gewoon niet meer varen waar piraten actief zijn.
- 5) Landen moeten samen optreden tegen de piraten, ze voor de rechter laten komen en nadenken over de straf.
- 6) Door een supergroot net te maken en ze daarmee uit het water te vissen.

NADENKERTJE

Op 1 juli wordt in Amsterdam 'keti koti' gevierd. Dat betekent 'verbroken ketenen.' Hiermee wordt de afschaffing van de slavernij herdacht. Pas in 1863 heeft Nederland de slavernij afgeschaft. De routes met slaven zagen er op de wereldkaart uit als een driehoek. Daarom wordt deze handelsroute ook wel 'transatlantische

driehoekshandel' genoemd: Van de Republiek der Verenigde Nederlanden naar West-Afrika, dan naar Suriname/Zuid-Amerika, en terug naar de Republiek der Verenigde Nederlanden.

Kijk op het kaartje hiernaast. Vul bij elke lijn van de driehoek drie handelswaren in. Kies uit:

**slaven spiegels
tabak textiel
koffie goud ivoor**

Even op wikipedia opzoeken op welk schip Wickie nou precies zit...

Weetje

Weinig kinderen gingen in de middeleeuwen naar school. En schoolgaande kinderen hadden geen boeken. Boeken schreef men toen met de hand. Daardoor waren boeken erg duur. De meester las een tekst voor en de kinderen moesten het nazeggen. Ze leerden lange teksten uit hun hoofd. Nu staat in elke klas een digibord en werken veel kinderen op een chromebook. Zouden er straks nog boeken nodig zijn op school?

Steden en Staten

Klikken bij de juf dat Ebru stiekem zit te snoepen. Als je dat doet, ben je een klikspaan. Wat een raar woord eigenlijk: 'klikspaan'. Het komt van het woord clapspaen; stukken hout die tegen elkaar aan klapperden. En dat maakte lawaai. Een melaatse (iemand die aan de ziekte lepra lijdt) gebruikte een clapspaen om iedereen te laten horen dat hij of zij eraan kwam. Dan konden mensen zich uit de voeten maken. Voor melaatsheid waren mensen erg bang. Kinderen en volwassenen: iedereen kon besmet raken.

Daarom woonden de melaatsen buiten de stadsmuren. Ze mochten maar één keer per jaar de stad in: voor hun jaarlijkse bedeltocht. De mensen hielden er niet van om naar melaatsen te kijken. Ze waren verminkt en misten vaak een arm of een been. Door de dikke zwerende knobbels leken hun hoofden op die van monsters. Goede dokters waren er niet. En een geneesmiddel was er ook niet.

Kinderrechten

Over welk recht gaat het hier? **nr.**
Plak de sticker op de tijdkaart bij **Steden en Staten** en reis verder.

= iemand uitlachen

In de middeleeuwen waren er nog geen gevangenissen. Misdadigers werden niet opgesloten. Ze kregen een schandstraf, lijfstraf, de doodstraf of werden verbannen. Gevangenissen zoals wij die nu kennen, bestaan pas vanaf 1850. Eén van de schandstraffen die je kon krijgen, was vastgebonden worden aan een paal. Iedereen mocht je dan uitschelden en rotte eieren naar je gooien. Dat was een grote schande, voor jezelf en je familie.

Hoor wie klinkt daar kinderen...

OPDRACHT

Klikspaan, boterspaan,
je mag niet door mijn straatje gaan,
hondje zal je bijten,
poesje zal je krabbelen
dat komt van al dat babbelen.

Dit liedje werd vroeger in sommige delen van Nederland gezongen. Vertel in maximaal drie zinnen waar het liedje over gaat.

NADENKERTJE

Lepra bestaat nu nog steeds. In delen van Azië, Afrika en Zuid-Amerika komt lepra nog steeds voor. Er is sinds de jaren tachtig van de vorige eeuw een goed werkend medicijn ontdekt.

Geef twee redenen waarom dan toch nog steeds elk jaar honderdduizenden mensen lepra krijgen.

1

2

Ontdekkers en

Cornelis Joppensz sluipt 's ochtends vroeg op 3 oktober 1574 Leiden uit. Hij heeft al vier maanden zo'n ontzettende honger. De stad is al die tijd belegerd* geweest door Spaanse soldaten. Geen brood (en geen mens) kon de stad in of uit. Cornelis grinnikt als hij eraan denkt hoe burgemeester Van der Werff riep: 'Eet mijn arm maar op! Maar wij geven ons niet over!' En dat alles omdat koning Filips II

katholiek is, en de Leidenaren niet. Zij zijn protestants. De katholieke koning verbiedt het protestantse geloof. Hij probeert Cornelis en zijn stadgenoten katholiek te maken. Dat lukt hem niet. Ondanks de honger houdt Leiden vol. Op 3 oktober vluchten de Spanjaarden. In hun haast laten zij een kookpot achter. Cornelis kijkt erin: wortelen, uien, vlees en pastinaak.* Eindelijk weer eten!

Kinderrechten

Over welk recht gaat het hier? **nr.**
Plak de sticker op de tijdkaart bij **Ontdekkers en Hervormers** en reis verder.

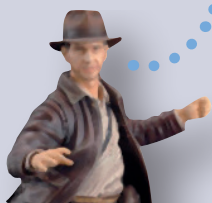

belegerd = een stad omsingelen, zodat niemand er meer in of uit kan. Er kan ook geen voedsel de stad in.
De bedoeling is dat de inwoners van de stad worden uitgehongerd en zich uiteindelijk overgeven.
pastinaak = een soort wortelen.

Hervormers

Alleen wel zielig
dat ze in Leiden elk
jaar op 3 oktober
weer hutspot
moeten eten...

= iemand die tekort
gedaan wordt

*Vroeger (16e tot 19e eeuw)
sliepen de ouders in een krap-
pe bedstede. Die was zo klein,
dat je niet languit kon liggen.
Mensen hielden vroeger niet
van liggen, dan dachten ze dat
je dood was. Onder die bed-
stede was een lade gemaakt. In
de la was plek voor één of twee
kinderen. Als je onder het bed
geschoven werd, en daar niet
echt lekker lag, was je dus een
ondergeschoven kind.*

Weetje

Vroeger geloofden mensen in heksen. Heksen lieten de oogst mislukken, maakten het vee ziek en dansten met de duivel. In Nederland is tussen 1500 en 1610 een aantal heksenprocessen geweest. Meestal ging het om vrouwen en hun dochters die werden beschuldigd van hekserij. Om de 'heksen' te laten bekennen werden ze gemarteld. Kinderen die verdacht werden van hekserij waren bang voor de martelingen. Ze zeiden daarom maar snel dat ze een heks waren, terwijl dat natuurlijk niet zo was. Vaak kregen ze dan 'alleen maar' stok- of zweepslagen en werden ze in de gevangenis gegooid. Maar soms werden ze op de brandstapel gegooid, net als de volwassen 'heksen'.

OPDRACHT

Zoek de juiste begrippen bij de geloven.

- Bodhiboom ●
- Suikerfeest ●
- thora ●
- Mohammed ●
- diwali ●
- Jezus ●
- Pesach ●
- koran ●
- veda's ●
- Abraham ●
- boeddha ●
- meditatie ●
- bijbel ●
- Kerstmis ●
- Vishnu ●

JODENDOM

BOEDDHISME

CHRISTENDOM

HINDOEISME

ISLAM

NADENKERTJE

In het verhaal worden de Nederlanders* onderdrukt. Zij mogen niet geloven wat zij willen.

Tussen 1096 en 1272 hebben Hollanders en Friezen zelf geprobeerd hun geloof aan anderen op te leggen. Zij liepen mee met de kruistochten, soms met hun kinderen. Ze waren christelijk en wilden Jeruzalem 'bevrijden' van de moslims. Christenen waren volgens hen beter dan moslims. Aangekomen in Jeruzalem zagen de kruisvaarders dat die moslims zo gek nog niet waren: zij hadden het cijfer 'nul' ontdekt! Ze waren veel beter in wiskunde, meetkunde en sterrenkunde...

Zowel in taal als in beeld zijn Arabische invloeden te vinden. Welk teken uit het gemeentewapen van Dokkum is een herinnering aan de kruistochten? Omcirkel.

Omcirkel in de rij hieronder de woorden die oorspronkelijk uit het Arabisch komen. Het zijn er vijf.

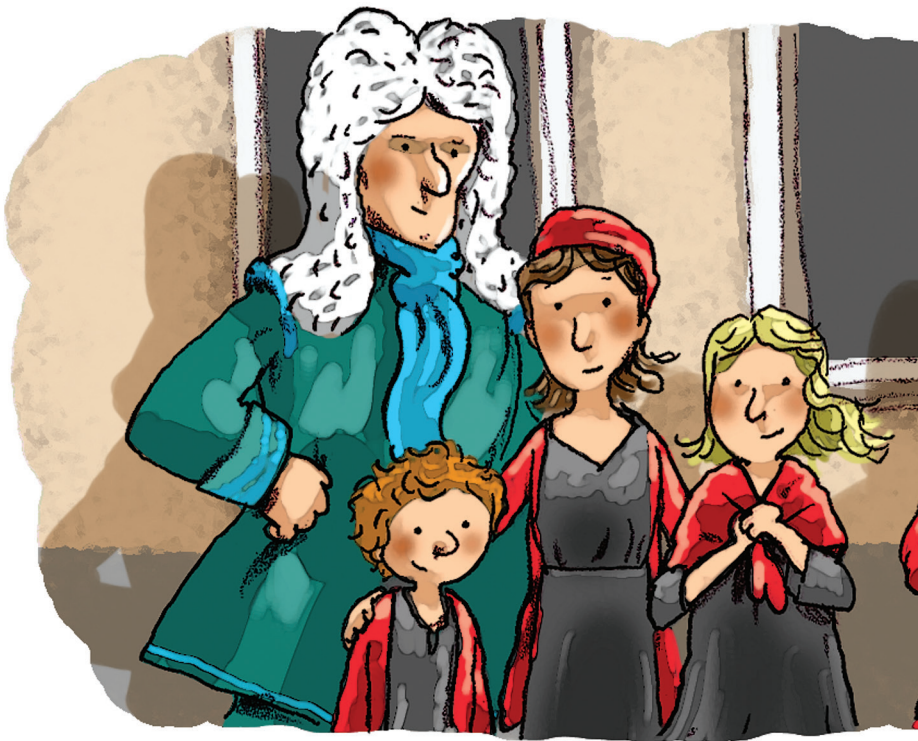
sorbet - zeester
trui - cijfer - pyjama
alcohol - letter - ijsje
octopus - biertje

* Nederland bestaat nog niet: Nederland heet de Lage Landen.

Weetje

Sommige koningen waren nog kinderen. Toetanchamon was pas negen jaar toen hij farao van Egypte werd. En de Franse koning Lodewijk XIV werd op zijn vijfde al koning. De koning van Napels en Sicilië was Ferdinand I, acht jaar oud. Als koningen nog kinderen waren, mochten ze niet zelf regeren. Dat deed iemand anders voor hen, een regent. De regent kon een minister, markies of gewoon hun moeder zijn.

Regenten en Vorsten

Wij willen ons even aan je voorstellen. Wij zijn Amsterdamse aalmoezenierskinderen.* Dit hier is Hendrik. Zijn vader is mee met de VOC.* Zijn moeder was zo arm, dat ze is weggelopen en Hendrik achterliet. En dit is Anna. Haar vader vaart ook. Haar moeder is vorig jaar dood gegaan. En daar staat Johan. Hij is wees. En ik ben Kat. Ja, eigenlijk Katharina, maar dat is zo'n lange naam. Mijn moeder zit in het spinhuis* en

mijn vader heb ik nooit gekend. Aan de Prinsengracht wonen we in het Aalmoezeniersweeshuis. We blijven hier tot we achttien zijn. Het is hier best wel goed hoor. Elke dag krijgen we warm eten en we krijgen les. Kleren hebben we ook. Zwart en rood zijn de kleuren van de weeshuiskleren. Zielig? Tja, alleen op de wereld en toch met duizenden tegelijk. Want om zoveel kinderen gaat het.

...Maar ze woonden wel mooi in de Amsterdamse grachtengordel!

aalmoezenierskinderen = een aalmoes is eten, geld, kleding dat je geeft aan arme mensen.

VOC = Verenigde Oostindische Compagnie, scheepvaartonderneming (1602-1799).

spinhuis = vrouwen die veroordeeld waren voor een misdaad, moesten in een tuchthuis spinnen en naaien.

= het goede met het slechte weggooien

Al zeker vanaf de 17e eeuw was het de gewoonte om met het hele gezin in bad te gaan. Niet allemaal tegelijk natuurlijk, maar na elkaar. Vader mocht eerst, dan moeder en dan het oudste kind. Het jongste kind moest als laatste. Het badwater was dan zo vies, dat je het kleine kind bijna niet meer kon zien. Het gevaar was dat ze het vieze badwater weggooiden, met het kind er nog in...

Kinderrechten

Over welk recht gaat het hier? **nr.**
Plak de sticker op de tijdkaart bij
Regenten en Vorsten en reis verder.

OPDRACHT

Als gevolg van de ziekte aids zijn er veel aids-wezen, vooral in landen ten zuiden van de Sahara. Wereldwijd zijn er 16,5 miljoen aidswezen.

In Nederland raken elke week twintig mensen besmet met het Hiv-virus. Hoeveel zijn dat er per jaar?

Elk uur komen er wereldwijd zeventien jongeren met HIV bij. *Hoeveel jongeren zijn dat per jaar?*

Van alle mensen met HIV krijgt 33% geen levensreddende behandeling, terwijl die wel bestaat.

Waarom komt dat denk je?

NADENKERTJE

Weeskinderen hadden allemaal dezelfde kleding aan. Vaak zwart en rood. Dan kon iedereen hen in de stad in de gaten houden. In sommige landen dragen

kinderen op school uniformen. Daar zitten voor- en nadelen aan. Noem een voordeel en een nadeel. Zeg tot slot wat jij van schooluniformen vindt.

voordeel

nadeel

Ik vind schooluniformen

Pruiken en Revoluties

Vroeger waren er niet zoveel verschillende namen. Het was lastig om alle Jannen uit elkaar te houden. Daarom was het geven van bijnamen al sinds de 11e eeuw een gewoonte. Jan die geiten hoedde werd Jan de Bok. En Jan die altijd gelijk had, was Jan Gelijk. Een jongen met een grote neus heette Jan Neus. Van kinderen met vreemde namen wist iedereen dat zij vroeger als vondeling waren achtergelaten. Vondelingen waren

meestal naamloos. Of ze hadden alleen een voornaam. Ook vondelingen werden aangegeven bij de burgerlijke stand: iedereen die in de stad was geboren, werd genoteerd. Maar daar had je een naam voor nodig. Dus verzoon de stadsambtenaar zelf een naam. Zo komt Pieter Potlood aan zijn naam. Zijn moeder had op een briefje met potlood geschreven dat hij Pieter heette. En Jannitie Regen en Wint? Hoe kwam zij aan haar naam?

Kinderrechten

Over welk recht gaat het hier? nr.

Plak de sticker op de tijdkaart bij **Pruiken en Revoluties** en reis verder.

Weetje

Jean-Jacques Rousseau (1712-1778) was een Franse denker en schrijver. Hij vond dat kinderen anders waren dan volwassenen. Kinderen moesten leren door dingen te doen. Spelen in het bos, planten kweken, timmeren en tekenen. Het was voor het eerst dat een geleerde zo modern dacht over kinderen opvoeden. Je zou zeggen dat hij gek was op kinderen. Maar zijn eigen vijf kinderen bracht hij naar het vondelin-gentehuis...

= iemand heeft een slecht humeur

Dit is een uitdrukking uit de 18e eeuw, de tijd dat mensen pruiken droegen. Soms zat de pruik slordig op iemands hoofd. Dan ging men ervan uit dat de pruikendrager de pruik met weinig aandacht op z'n hoofd had gezet.

Wil Jan en alleman
even opstaan?

OPDRACHT

Verzin een gedicht met de letters van jouw naam. Zet de letters van jouw naam onder elkaar. Met deze beginletter start je de zin. Zo'n gedicht heet een acrostichon. Elke regel moet iets vertellen over jou.

NADENKERTJE

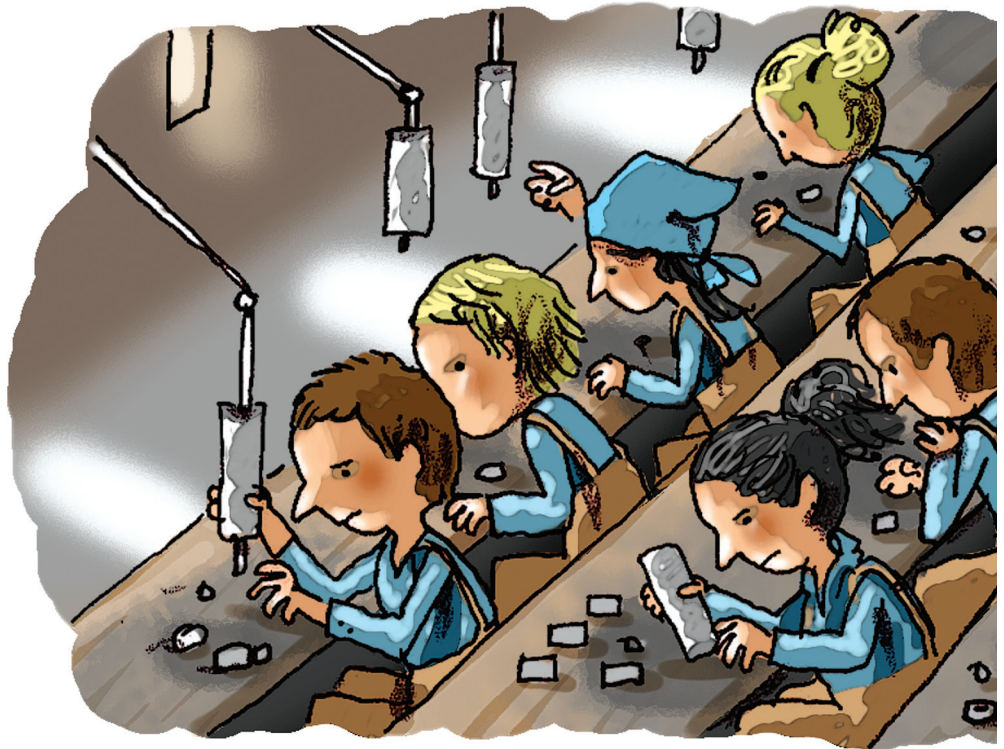
In Nederland wonen veel mensen met een Antilliaanse of Surinaamse achtergrond, die een achternaam hebben die stamt uit de tijd van de slavernij. In deze tijd hadden tot slaaf gemaakten geen eigen achternaam. Toen de slavernij in Nederland in 1863 werd afgeschaft, moesten veel tot slaaf gemaakten een achternaam krijgen. Vaak bedacht de houder van de

plantage een naam. Dat was dikwijls een naam die leek op de naam van de slavenhouder of de plaats van de plantage. Soms was het ook een fantasiecombinatie van woorden. Nu willen veel mensen met zo'n achternaam deze laten aanpassen en een andere naam aannemen. **Waarom denk je dat deze mensen zo graag een nieuwe achternaam willen hebben?**

Weetje

In 1901 werd in Nederland de Leerplichtwet aangenomen met 50 stemmen vóór en 49 stemmen tegen. Dat was op het nippertje. Graaf Francis Schimmelpenninck was een tegenstander van de leerplicht. Maar hij was van zijn paard gevallen en kon niet tegen de wet stemmen. Dat de Leerplichtwet werd aangenomen was een geluk bij een ongeluk.

Burgers en Stoomma

Zo ontzettend moe waren ze. Zo moe dat ze staand in slaap vielen. Toen ging het mis. Kinderen die met hun hand in het machinale weefgetouw kwamen. Au! Vingers verwond, of erger: vingers eraf... En zonder vingers geen werk. En dus geen geld.

Fabriekseigenaren vonden het handig om kinderen te laten werken. Kleine handen, kleine vingers, uiterst geschikt om letters te

zetten.* Dat ze kinderen weinig hoefden te betalen was het allerprettigst. In 1874 bepaalde de regering dat kinderen onder de twaalf niet meer mochten werken. Samuel van Houten had dat voorgesteld. Dat was een goed begin. Maar fabrieken werden slecht gecontroleerd. In 1901 moesten alle kinderen van hun zesde tot hun twaalfde jaar verplicht naar school. Toen werd het leven voor kinderen een stuk vrolijker.

Kinderen die blij zijn dat ze naar school mogen?

letters zetten = soort letters in stempelvorm, die klaargezet moesten worden om zinnen mee te maken. Daarna werd dat afgedrukt en zo werd een krant gemaakt.

= dat is een makkelijk
karweitje

Deze uitdrukking stamt uit de tijd dat er nog geen machines waren om bijvoorbeeld de was mee te doen. De was doen was een zwaar karwei. De vrouw des huizes deed dat. Maar meisjes moesten meehelpen. Zij konden dan een klein wasje doen.

Kinderrechten

Over welk recht gaat het hier? **nr.**
Plak de sticker op de tijdkaart bij **Burgers**
en **Stoommachines** en reis verder.

OPDRACHT

Deze klokken geven aan hoe de dag er voor kinderen in de 19e eeuw eruitzag.

6.30 - 17.30 uur
in de fabriek

17.30 - 21.00 uur
helpen in huis

21.00 - 5.00 uur
slapen

Geef op deze klokken aan hoe jouw dagindeling eruit ziet.

..... uur
op school

..... uur
na school

..... uur
slapen

NADENKERTJE

Kinderarbeid bestaat nog steeds. Wereldwijd zijn er ongeveer 152 miljoen kindarbeiders; één op de zeven kinderen tussen de vijf en de zeventien jaar werkt. Je wilt

een nieuw T-shirt kopen. T-shirts zijn gemaakt van katoen. Katoen komt (onder andere) uit India. Je gaat op pad. Je ziet in de winkels veel T-shirts uit India.

Wat heeft dit met kinderbeid te maken?

.....

.....

.....

Je besluit actie te voeren. Ontwerp je eigen **stop kindarbeid T-shirt**. Verzin een slogan (motto) van maximaal één regel. Je mag ook tekenen.

Wereldoorlogen

'Als je een Jood ziet vallen, mag je een wens doen.' Sommige kinderen maken grapjes over de Jodenster. Bertje Bloch-van Rhijn schrijft daarover in haar dagboek op 8 mei 1942. Zij vindt die grappen niet leuk. Hitler bepaalde negen dagen eerder dat alle Joden een gele ster op hun jas moeten dragen. Alles veranderde voor Bertje. Eerst was zij gewoon een meisje, nu is zij alleen een

Jood. Sommige kleine kinderen vinden de zeshoekige ster geweldig. Zij begrijpen niet wat die ster eigenlijk betekent. Maar Bertje begrijpt het heel goed. Ze schrijft dat ze het erg rottig vindt, die ster. Vast veel mensen zouden reuze aardig blijven, maar NSB'ers* zouden haar uitschelden voor 'vuile Jood', dacht Bertje. En Bertje kreeg gelijk.

NSB'ers = Aanhangers van de Nationaal Socialistische Beweging, een Nederlandse politieke partij die de ideeën van Hitler goed vond.

Kinderrechten

Over welk recht gaat het hier? **nr.**
Plak de sticker op de tijdkaart bij
Wereldoorlogen en reis verder.

Weetje

In 1924 zijn voor het eerst vijf kinderrechten opgeschreven in de Verklaring van Genève. De Eerste Wereldoorlog was voorbij en erge dingen waren gebeurd. Zeker voor kinderen was (en is) oorlog verschrikkelijk. Er waren zieke kinderen, hongerige kinderen, kinderen die hard moesten werken of weeskinderen. Voor kinderen moest beter gezorgd worden. Veel later, in 1959, werd een nieuwe verklaring met tien kinderrechten opgesteld. In 1989 was het zover, het Internationale Verdrag voor de Rechten van het Kind werd aangenomen! Daar staan wel 41 artikelen met minstens 41 rechten in!

= kritiek leveren op iemand

Op een geweer zat bij het uiteinde van de loop een middel om mee te richten (vizier). Dat richtmiddel was een metalen knopje en dat leek op een graankorrel. Als je vroeger iemand op de korrel nam, dan nam je iemand echt onder schot.

Hitler vond dat iedereen blond moest zijn en blauwe ogen moest hebben. Maar hoe zag hij er eigenlijk zelf uit?

OPDRACHT

Roma (zigeuners = volken die rondtrekken, zoals de Roma en Sinti, met een eigen taal en cultuur. Zelf houden ze niet van het woord zigeuners.) werden net als Joden gediscrimineerd en vervolgd in de Tweede Wereldoorlog. Nu nog steeds worden in veel Europese landen Roma gediscrimineerd. Als je denkt: 'zigeunerkinderen stinken altijd' dan is dat een vooroordeel. Het is niet

aardig om dat te denken, maar het mag wel. Je mag alles denken wat je wilt. Maar je mag niet alles doen wat je wilt. Als een school bepaalt dat alleen de Romakinderen moeten douchen voordat ze de klas binnen mogen, dan mag dat niet. Dat is namelijk discriminatie (*onderscheid maken tussen mensen, om redenen die er niet toe doen, zoals huidskleur, geloof of afkomst.*) En dat is verboden.

Vooroordeel =

Voorbeeld =

Discriminatie =

Voorbeeld =

NADENKERTJE

In Nederland is in 1870 de doodstraf in vredetijd afgeschaft. Vervolgens is in 1983 de doodstraf uit de Grondwet geschrapt. Tussen 1870 en 1983 zijn er nog mensen geëxecuteerd. **Wanneer was dat denk je? En waarom?**

Televisie en Computers

Hoera! In 1989 is door de Verenigde Naties* het Kinderrechtenverdrag aangenomen! Alle kinderen hebben rechten, altijd en overal. Max is hier geboren. Imani in Somalië. Max heeft thuis een eigen kamer. Imani heeft geen huis. Max vindt geschiedenis het leukste vak op school. Imani zou graag naar school gaan. Max is in de zomervakantie gaan

kamperen in Frankrijk. Imani heeft nog nooit vakantie gevierd. Max moet regelmatig naar het ziekenhuis voor zijn astma. Imani is vaak ziek, toch is ze maar twee keer in haar leven bij een dokter geweest. Max geniet van zijn rechten. Imani heeft geen rechten. Max is Nederlander. Imani is illegaal. Allebei kinderen die in Nederland wonen.

Een kinderrechtenverdrag uit 1989? Is dat verdrag inmiddels niet volwassen?

Kinderrechten

Over welk recht gaat het hier? nr.
Plak de sticker op de tijdkaart bij
Televisie en Computers.

* **Verenigde Naties** = organisatie waarvan bijna alle landen lid zijn. Het doel van de VN is, onder andere, om de samenwerking tussen landen te verbeteren, oorlogen te voorkomen en de welvaart te vergroten.

Weetje

Als je stiekem een foto maakt van een meisje uit je klas met je mobieltje, dan mag je die foto niet zomaar op internet zetten. Je moet dan toestemming vragen aan die klasgenoot. Iedereen heeft namelijk 'portretrecht'. Als het meisje geen toestemming geeft, mag je haar foto niet plaatsen op internet.

= iemand heeft te veel televisie gekeken

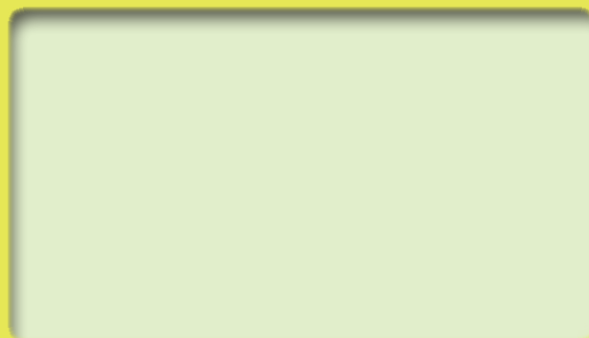

OPDRACHT

Veel te veel kinderen worden gepest, hebben te maken met vooroordelen of worden buitengesloten. Of het nu gaat om puistjes, Marokkaanse ouders of wonen in een asielzoekerscentrum.

Stel je voor dat een vriend van jou op school is gepest. Hij stuurt je een WhatsAppje daarover. Hij is boos en verdrietig tegelijk.

Bedenk wat je terugstuurt, in WhatsApp-taal.

NADENKERTJE

Jij bent de baas van het Journaal. Teken twee nieuwsberichten die gaan over kinderrechten in Nederland. Eén onderwerp vertelt over een slecht bericht en één onderwerp vertelt over goed nieuws.

Laat hier jouw antwoorden op de Kinderrechtenvraag van deze TijdReis controleren.
Vraag om een stempel!

De tijd van **jagers en boeren** gaat het om kinderrecht **nr.**

De tijd van **Grieken en Romeinen** gaat het om kinderrecht **nr.**

De tijd van **monniken en ridders** gaat het om kinderrecht **nr.**

De tijd van **steden en staten** gaat het vooral om kinderrecht **nr.**

De tijd van **ontdekkers en hervormers** gaat het om kinderrecht **nr.**

De tijd van **regenten en vorsten** gaat het om kinderrecht **nr.**

De tijd van **pruiken en revoluties** gaat het om kinderrecht **nr.**

De tijd van **burgers en stoommachines** gaat het om kinderrecht **nr.**

De tijd van **wereldoorlogen** gaat het om kinderrecht **nr.**

De tijd van **televisie en computer** gaat het om kinderrecht **nr.**

STEMPEL

Schippers houden een logboek bij vanaf het moment dat hun schip de zeeën bevaart. Een log was een instrument waarmee de snelheid van het schip werd gemeten. Later noteerden schippers alle belangrijke gebeurtenissen van de reis. Toen werd het een echt logboek. Noteer in dit logboek vijf belangrijke zaken:

1: hoe vond je het om deze TijdReis te maken? **2:** welk verhaal uit de TijdReis verraste je? **3:** welk verhaal in de TijdReis kende je al? **4:** noem drie kinderrechten die jij nooit meer zult vergeten. **5:** vind je dat het door de eeuwen heen in Nederland steeds slechter of beter met kinderen en hun rechten gaat? Leg je antwoord uit.

LOGBOEK TIJDREIS

Extra opdracht voor snelle TijdReizigers!

WOORDZOEKER

Zoek de volgende woorden (horizontaal of verticaal of diagonaal, 't kan allemaal):

AMNESTYINTERNATIONAL SPEELGOED PREHISTORIE ~~ROMEINEN~~ VIKINGEN KLIKSPAAN
 MIDDELEEUWEN ONDERWIJS GODSDIENSTVRIJHEID TACHTIGJARIGEOORLOG VOC VONDELING
 KINDERARBEID DISCRIMINATIE HOERA KINDERRECHTEN DOODSTRAF

W	K	E	D	S	X	D	G	T	D	A	R	V	I	K	I	N	G	E	N	K	T	K
O	N	D	E	R	W	I	J	S	R	M	Y	E	I	K	F	I	B	I	X	E	J	L
D	O	U	T	X	M	I	R	O	R	N	D	E	S	N	I	X	T	W	I	W	B	I
D	L	E	R	C	B	K	D	L	C	E	Z	I	U	P	D	V	D	A	F	Q	O	K
A	O	E	A	L	N	S	R	R	Q	S	W	T	M	E	E	E	U	D	N	O	B	S
R	G	O	D	S	D	I	E	N	S	T	V	R	I	J	H	E	I	D	T	I	N	P
O	O	E	D	Y	O	E	V	O	L	Y	O	B	D	T	S	K	L	A	T	J	E	A
R	D	D	H	S	K	I	N	D	Y	I	F	O	D	N	R	T	D	G	R	X	G	A
V	I	D	K	G	T	N	E	L	U	N	X	B	E	E	O	M	V	O	O	B	E	N
I	S	I	I	C	K	R	T	E	T	T	G	N	L	N	M	G	C	R	T	E	E	B
G	C	M	N	D	L	Z	A	R	P	E	N	E	E	I	E	S	N	V	I	U	D	T
X	R	D	D	R	P	E	C	F	D	R	B	G	E	E	I	V	O	I	A	J	M	D
G	I	C	E	O	P	O	E	T	L	N	M	I	U	R	N	O	Q	T	D	A	C	U
H	M	C	R	B	R	M	R	E	W	A	N	D	W	O	E	S	B	X	R	E	Q	R
T	I	B	A	S	E	L	R	D	K	T	F	F	E	R	N	G	S	E	H	I	D	O
U	N	L	R	A	H	A	E	E	M	I	Y	K	N	F	H	E	O	H	M	Y	F	D
R	A	Y	B	W	I	A	D	E	A	O	M	H	E	N	V	H	B	T	A	Y	Y	V
I	T	O	E	C	S	U	N	K	I	N	D	E	R	R	E	C	H	T	E	N	O	C
S	I	L	I	D	T	L	I	T	T	A	C	V	D	N	T	G	T	R	E	K	W	N
L	E	O	D	P	O	P	K	Y	E	L	X	R	V	O	N	D	E	L	I	N	G	O
Z	H	R	P	S	R	B	A	T	M	P	F	T	N	U	K	E	R	C	B	K	D	V
T	A	C	H	T	I	G	J	A	R	I	G	E	O	O	R	L	O	G	H	L	L	O
B	X	S	W	O	E	J	S	V	I	H	N	S	G	P	K	D	U	O	M	O	E	C

maak't af spel

ANTWOORDEN

Vraag 1:

Vraag 2:

Vraag 3:

Vraag 4:

Vraag 5:

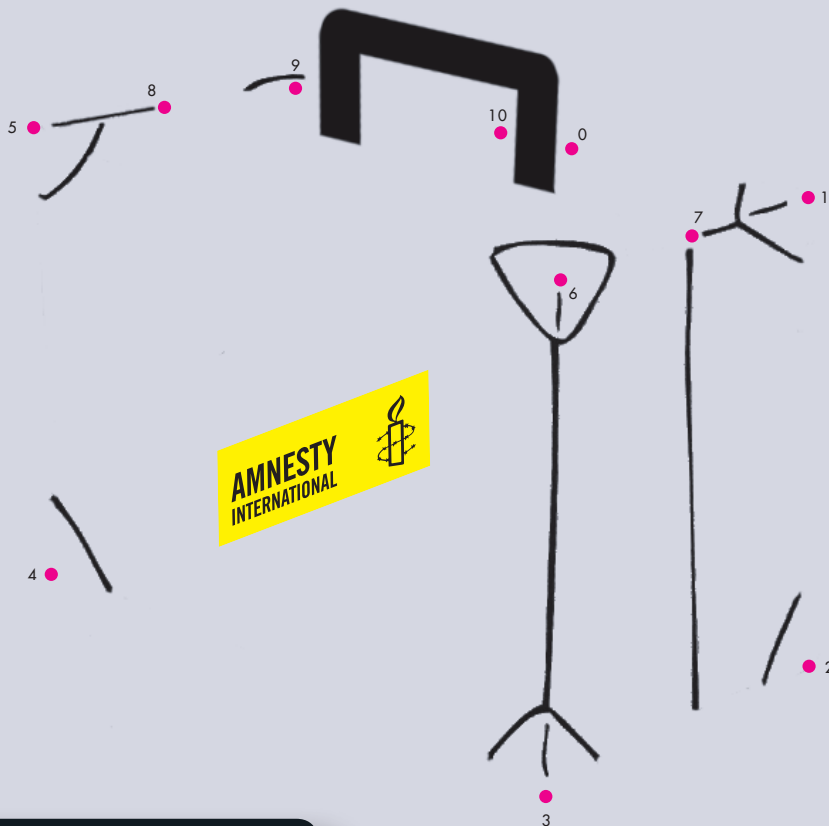
Vraag 6:

Vraag 7:

Vraag 8:

Vraag 9:

Vraag 10:

SCHATTINGSVRAAG

Hoeveel aanhangers heeft Amnesty
International over de hele wereld?